

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

153297 -

DUŠAN SANCIN

Glasbeni besednjak

GLASBENI BESEDNJAK

SESTAVIL
DUŠAN SANCIN

CELJE 1933

NATISNILA MOHORJEVA TISKARNA V CELJU

GLASBENI BESEDNJAK

SESTAVIL

DUŠAN SANCIN

CELJE 1933

NATISNILA MOHORJEVA TISKARNA V CELJU

153297 -

Opombe.

Večina navedenih izrazov — razen nekaj francoskih in nemških, pri katerih je itak že navedena izgovarjava — je italijanska. Zatorej čitaj:

c pred *a, o, u* in *h* ter pred vsakim soglasnikom kot *k*;

c pred *e* in *i* kot *č*;

c pred *ia, io, ie* in *iu* kot *ča, čo, če, ču*;

cc pred *e* in *i* kot *če, či*;

g in **gg** pred *e* in *i* kot *de, di*;

gli, glia, glío in **gliu** kot *lji, lja, ljo* in *lju*;

gn pred *a, e, i, o, u* kot *nj*;

s med dvema soglasnikoma kot **z**;

sce in **sci** kot *še, ši*;

sche in **schí** kot *ske, ski*;

z, če ni v začetku besede, kot **ç**.

ö se izgovori kot *oe*, temen *e*;

ü se izgovori kot temen *i*.

Izgovarjava nekaterih besed je navedena v oklepajih ().

gl. = glej;

okr. = okrajšava;

fr. = francosko;

angl. = angleško;

lat. = latinsko;

nem. = nemško;

špan. = špansko;

gr. = grško;

rit. = ritmično znamenje;

din. = dinamično znamenje

Radi pravilnega naglašanja so tudi debelo tiskane besede opremljene z naglasi.

030027845

A

- a **battúta**, strogo v taktu.
- a **beneplácito** (benepláčito), prosto, po volji, po lastnem preudarku.
- a **cappella**, zborovo petje brez instrumentalne spremljave.
- a **capriccio** (kapričo), igraš po lastnem okusu, prosto glede takta in prednašanja.
- a **deux voix** (a dô voá) fr., dvoglasno.
- a **due**, v dveh, dva instrumenta igrata isti glas (part).
- a **due vóci** (vóči), dvoglasno.
- a **la galopade** (galopád) fr., kakor galop.
- a **mezza vóce** } polglasno.
- a **m. v. okr.** } }
- a **piacére** (pjačére) = ad libitum.
- a **piena vóce** (vóče), na ves glas, s polnim glasom.
- a **prima vista**, na prvi pogled, z lista.
- a **punta d'arco**, s konico loka, na špici.
- a **quattro vóci** (vóči), četveroglasno.
- a **tempo** } = tempo I.
- a **t. okr.** } }
- a **tre vóci** (vóči), troglasno.

- a **vóce** (vóče) **piena**, na ves glas, s polnim glasom.
- abbreviatúra**, okrajšava.
- accelerándo** } pospešeno,
- (ačelerándo) } vedno
- accel., acceler.** } hitreje.
- okr. } }
- accentáre** } poudariti,
- accentuáre** } naglasiti,
- (ačentuáre) } naznačiti.
- accénto** (ačénto), akcent, naglas.
- accentuáto** } poudarjeno,
- (ačentuáto) } naglašeno,
- accent. okr.** } naznačeno.
- acciaccatúra** (ačakatúra), kratak, oster predložek.
- accompagnaménto** (akompanjaménto), spremljava.
- accompagnáre** (akompanjáre), spremljati.
- accompagnement** (akompanjeman) fr., spremljava.
- accrescendo** (akrešendo) = crescendo.
- ad libitum** } prosto, po
- ad lib. okr.** } lastnem okusu,
- } po volji.
- adagietto** (adađetto), nekoliko počasi, ne prepočasi.
- adágio** (adađo), počasi, zelo počasen takt. Tudi naziv

stavka son., simf., kvarteta itd.

adagissimo (adadissimo), zelo počasi.

adagio assái } zelo počasi.
adagio molto }

affabile, prizrčno, ljubko.

affettuosamente } nežno,
 (affettuosamente) } ljubez-
affettúoso } nivo,
 (affettúozo) } prizrčno.

affrettándo } pospešeno,
affrett. okr. } vedno hitreje.

affrettáre, pospešiti, podviziati.

agévole (adévole), lahno, mirno, voljno.

ágile (ádile), gibčno, lahkotno.

agitáto (aditáto), razburjeno, nemirno, razgibano.

agrément (agréman) fr., okraski.

air (er) fr. = aria, pesem.

air suisse (er süiss) fr., švicarski napev, švic. pesem.

akcent, poudarek, naglas.
 To ^ > je znak za akcent.

akord, sozvočje več tonov različne višine.

akt, dejanje, del opere, opere, baleta, drame. Običajno se po vsakem aktu spusti zastor; akt se deli tudi v slike (prizori).

akustika, nauk o zvoku in sluhu, zvokoslovje, sluhoslovje.

al, all', do.

al fine, do konca.

al rigóre del tempo, strogo v taktu.

al tempo = a tempo.

alla, na način, kakor.

alla breve takt, je C ali $\frac{2}{2}$ ($\frac{4}{4}$ velja za $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{2}$ za $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{4}$ za $\frac{1}{8}$ itd.).

alla cappella takt = alla breve.

alla fuga, kakor fuga.

alla marcia (marča), kakor koračnica.

alla marcia fúebre, kakor žalna koračnica.

alla polacca (poláka), kakor poloneza.

allargándo } počasneje,
allarg. okr. } razširjaje,
 } zadržaje takt.

allegraménte, radostno, živahno, veselo.

allegretto } nekoliko
allgto, alltto okr. } hitro,
allegrettino } veselo,
 } živo.

allegro } hitro, veselo, živo,
allo okr. } hiter takt.

allegro assái } zelo hitro,
allegro [di] molto } veselo, živo,
allegrissimo } zelo hiter takt.

allegro assai moderato, prav zmerno hitro.

allegro agitáto (aditáto), hitro in razburjeno, nemirno.

allegro animato, hitro in oduševljeno, navdušeno.

allegro appassionáto, hitro in strastno, plamteče.

allegro brióso (briózo), hitro in veselo, živo.

- allegro cómodo** (kómodo), ne pretirano hitro, udobno, zmerno.
- allegro con brio** = allegro brioso.
- allegro con espressione**, hitro, a izrazito.
- allegro con foco, fuoco**, hitro in ognjevito.
- allegro con móto**, hitro, razgibano.
- allegro con spirito**, živo, hitro in duhovito.
- allegro decíso** (dečízo), hitro in odločno.
- allegro enérgico** (enérđiko), hitro in energično, krepko.
- allegro furíoso** (furiózo), divje, besno.
- allegro giústo** (đusto), ne pretirano hitro, s primerno hitrostjo.
- allegro non assái**, ne prehitro.
- allegro ma non tanto**, ne prehitro.
- allegro ma non troppo**, ne prehitro.
- allegro maestóso** (maestózo), hitro, a veličastno.
- allegro marziále** (marcjále), bojevito.
- allegro moderato**, z zmerno hitrostjo.
- allegro primo**, v taktu prvega allegra.
- allegro risolúto**, hitro in odločno.
- allegro spiritóso** (spiritózo) = allegro con spirito.
- allegro viváce** (viváče), zelo hitro.
- allemande** } star
(allmand) fr. } nemški ples.
- allentádo** }
allent. okr. } = rallentando.
- alt** } nizki ženski (deški)
alto } glas, tudi viola.
- amábile**, mehko, ljubko.
- amorévole** } pristrčno,
amorevolménte } ljubko,
amoróso } nežno,
(amorózo) } mehko.
- ancóra** (ankóra), še.
- ancóra una volta**, še enkrat.
- andánte** } idoč, zmerno
andte okr. } počasi
(zmeren takt).
Je tudi naziv dela simf., sonate itd.
- andánte affettuóso**, zmerno počasi in pristrčno, ljubko, nežno.
- andánte cantábile**, zmerno počasi in pevaje.
- andánte con móto**, razgibano.
- andánte con variazióni** (variacióni), andante z varjacijami.
- andánte grazióso** (gracijózo), zmerno počasi in nežno, ljubko.
- andánte ma non troppo**, ne prepočasi.
- andánte maestóso** (maestózo), veličastno.
- andánte meno agítáto** (aditáto), manj razburjeno, manj nemirno.

andantino } ne prepočasi,
andno okr. } nekoliko hitrejši
 } andante.

anglaise (angléz) fr., angleški ples. Naziv za različne stare angleške plesе.

angosciaménte } z izrazom
 (angošjaménte) } skrbi,
angoscióso } žalosti,
 (angošjózo) * } tesnobe.

animataménte } živo,
 } poživljeno,
animáto } oduševljeno,
 } navdušeno.

animóso (animózo), živo, srčno, veselo, pogumno.

antelúdium, uvod, predigra.

anticipándo } vnaprej,
anticip. okr. } glej anticipare.
 (antičip.) }

anticipáre (antičipáre), vnaprej začeti, predčasno nekaj storiti.

appassionáto, strastno, plamteče, navdušeno.

appoggiándo (appodándo), podpiraje.

appoggiáre (appodáre), podpreti, podpirati.

appoggiatúra (appodatúra), predložek.

árchí (árki), godala, instrumenti na lok.

árco (árko), lok.

ardíto, srčno, smelo, pogumno.

ária, pesem, napev, v operi solospev.

ariétta, pesmica.

arióso (ariózo), kratek melodičen stavek med recitativom ali na koncu recitativa. Tudi spev, kavatina.

armonía, harmonija, tudi godba na pihala.

armónico } blagoglasno,
 (armóniko) } ubrano,
armonióso } prijetno
 (armonjózo) } glaseče.

arpeggiándo } kakor harfa;
 (arpedándo) } not akorda
 } ne zaigramo
arpeggiáto } istočasno
 (arpedáto) } ampak
 } zaporedoma,
 } razstavljene.

arrangement (aranžman) fr., priredba, predelava ene skladbe.

assái, zelo, jako, mnogo, dosti.

attácca súbito, nadaljuj takoj.
atto, akt, dejanje.

au talón (o talón) fr., na žabi, pri žabi (pri godalih).

aubáde (obád) fr., jutranja podoknica. Svojčas so trubadurji (potujoči pevci) opevali ločitev zaljubljenec ob jutranji zarji.

audáce (audáče), drzno, srčno, smelo.

B

balet, igra z instrumentalno spremljavo, vse dejanje se izraža samo s kretnjami (plesom).

ballábile, kar se da plesati.
 V operah in operetah plesni vloček.

ballade
balláta } balada, pesem.

balletto, balet.

ballo, ples.

barcaruola
barkarola } glej gondoliera.

bas buffo, basist, ki poje komične vloge.

basso continuo, neprenehljiv, nepretrgan bas.

basso non legato, v basu nevezano.

bassón fr., fagot.

beaucoup de ton (bokú de ton) fr., dosti tona, z lepim, širokim tonom.

bel cánto (kánto), lepo petje, naziv za ital. način petja.

bellicóso (bellikózo), bojevito.

ben
bene } dobro, zelo.

ben legato, strogo vezano.

ben marcato il tenóre, dobro poudariti, dobro naznačiti vodilni glas.

ben pronunciáto
 (pronunčáto) } dobro,
ben pronunziáto
 (pronuncjáto) } lepo
 izraženo.

ben staccato (stakato), zelo kratko, ostro, ločeno.

berceuse (bersöz) fr., uspa-vanka.

bizzarro, muhasto, čudno, fantastično.

bleiben (blajben) nem., ostati, nadaljevati v isti legi.

boléro, španski ples v živahnem $\frac{3}{4}$ taktu.

boréa
bourrée } star francoski
 ples v hitrem
 (buré) fr. } $\frac{2}{2}$, $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$ taktu.

boutáde (butád) fr. = improvisation.

brillánte, briljantno, živo, blesteče.

briosaménte
bríoso } živahno,
 (briózo) } sveže,
 veselo.

broderies (brodrí) fr. = okraski.

buffo = komik.

burlándo
burlésco } burkasto, šaljivo,
 (burlésko) } norčavo, veselo.

C

cadence (kadáns) fr. = kadenca.

calándo
cal. okr. } pojemaje, popu-
 ščaje na moči
 in na času (tempu).

Nekateri komponisti smatrajo to znamenje za skupno, rit. in din.

cálma, mir, pokoj.

calmáto, umirjeno.

cálmo, mirno, pokojno.

calorosaménte
 (kalorozaménte) } glej con
caloróso
 (kalorózo) } calore.

campána, zvon.

campanella, zvonček.

- canarié** (kanari) fr., hiter ples v $\frac{3}{4}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{6}{8}$ taktu.
Podoben Gigue.
- cantábile**, pevno, kar se da peti, pevaje.
- cantándo**, pojóč, prepevaje.
- cantáta**, večja koncertna skladba za petje (zbor, soli) in orkester.
- cantáta da chiésa** (kjéza), cerkvena kantata.
- cánto**, petje.
- canzóne**, pesem.
- canzonétta** (kanconéta), pesmica, tudi popevka.
- capriccio** (kapričo), skladba prosta glede forme in vsebine.
- capriccióso** (kapričoózo), muhasto, prosto glede takta in prednašanja.
- caprice** (kapris) fr. = capriccio.
- carezzándo**
carezzévole } božajoče,
(karecévole) } nežno.
- cassa [gran]**, veliki boben.
- caváta**, poteg z lokom (Strich).
- cavatína**, spev, v operi solo-spev.
- célere** (čélere), nagel, naglo, hiter, hitro, brzo.
- celésta** (čelésta) klavir, ki ima jeklene paličice namesto strun; rabi se v orkestru.
- cémbalo** (čémbalo) = clavicembalo.
- chaconne** (šakón) fr. = ciacóna.
- chansón** (šansón) fr., pesem.
- chant sans paroles** (šan san parol) fr., petje, pesem brez besed.
- che** (ke), kakor.
- chorál** (korál), staro cerkveno enoglasno latinsko petje.
- ciacóna** (čakóna), star, resen romanski ples v počasnem $\frac{3}{4}$ taktu.
- címbal**, star instrument na strune, predhodnik klavirja. Udarja se z dvema kladivci po jeklenih strunah. Današnji se rabi še v ciganskih orkestrih.
- clavecin** fr. = clavicembalo.
- clavicémbalo** (klavičémbalo), predhodnik današnjega klavirja.
- clavicórdio** (klavikórdio), ravno tako predhodnik današnjega klavirja in nekoliko starejši od clavicémbala.
- códa**, rep, zaključek, zaključni dodatek.
- coll'árco**, z lokom.
- colla parte**, pazi na solista.
- col légno** (lénjo), z lesom (pri loku), z lokovo palico.
- col pedale** } s pedalom.
col ped. okr. }
- col ped. ad lib.**, ravnaj s pedalom po volji, prosto.
- cóme** (kóme), kakor.
- come sta**, kakor je tiskano, prepovedane so olupšave.
- cómico** (kómiko), komičen, komično.
- commovénte**, ganljiv, ganljivo.

commosso, ganjen.
commóvere, ganiti.
commuóvere, ganiti, v srce iti.

comodaménte } udobno,
cómodo } zložno,
 (kómodo) } lagodno,
 } ne prehitro
 } ne prepočasi.

compiacénte } dopadljivo,
 (kompjačénte) } prijazno,
compiacévole } ljubko.
 (kompjačévole)

con (kon), s, z.

con (kon) **abbandóno**, vdano.

con affetto = affettuoso.

con afflizióne, žalostno, pot-
 rto, z izrazom boli, žalosti.

con agevolézza (adevoléca) =
 agévole.

con agilitá (adilitá), gibčno,
 lahkotno.

con agitazióne (aditacjone) =
 agitato.

con allegrézza }
 (allegréca) } allegraménte.
con allegría }

con amabilitá, mehko, ljubko,
 prisrčno.

con amarezza (amareca), ža-
 lostno, bridko, grenko.

con amóre, ljubeznivo, nežno.

con ánima, živahno, občuteno,
 z dušo.

con animositá (animozitá), po-
 gumno, srčno, veselo.

con ardóre, goreče, strastno,
 ognjevito.

con cálma, mirno, pokojno.

con calóre, vneto, navdušeno,
 s toplino.

con comoditá = comodo.

con delicatezza (delikateca)
 = delicataménte.

con dolcezza (dolčeca) = dol-
 ceménte.

con dolóre, bolešno, žalostno.

con duolo = con dolore.

con elegánza (eleganca), brh-
 ko, elegantno, lično.

con elevazióne (elevacjone),
 pobožno, vzvišeno, veli-
 častno.

con espressione }
con espress. okr. } izrazito.

con facilitá (fačilitá), lahkot-
 no, z lahkoto, gladko tekoče.

con fermézza (ferméca), od-
 ločno, čvrsto, krepko.

con festositá (festozitá), sve-
 čano, slavnostno, živo, ve-
 selo.

con fierézza (fjeréca), ponos-
 no, divje, živo.

con fóco = con fuoco.

con fórza (fórca), močno.

con fretta, naglo, hitro, brzo.

con fuóco (fuóko), ognjevito.

con fúria = furioso.

con furiositá (furiozitá) = con
 furia.

con gárbo, ljubko, nežno.

con gran espress., zelo lepo
 izraženo.

con gran passione, prav stra-
 stno, navdušeno, zelo plam-
 teče.

- con grandézza** (grandéca), mo-
gočno, veličastno, dostojan-
stveno.
- con grázia** (grácja) = grazióso.
- con gústo**, z okusom.
- con ímpeto**, viharo, silovito,
močno.
- con íra**, jezno, besneče, srdito.
- con la parte** = colla parte.
- con larghezza** (largéca), širo-
ko, z lepim širokim tonom,
lepo pevaje.
- con leggerézza** }
(lederéca) } = leggero,
con leggierézza }
(lederéca) } leggiero.
- con lestézza** (lestéca), gibčno,
živo.
- con malinconía** }
(malinkonía) } žalostno,
con melanconía } otožno.
- con molta espressione**, zelo
lepo izraženo.
- con molto suóno**, z velikim,
širokim tonom, zelo pevaje.
- con nobiltá**, plemenito,
mehko, blagodušno.
- con osservánza** (osservánca),
skrbno.
- con passione**, strastno, nav-
dušeno, plamteče.
- con pedale** }
con ped. okr. } = col pedale.
- con precisa accentazióne**
(prečiza acentacjóné), pra-
vilno poudarjeno.
- con rábbia**, jezno, besneče,
srdito.
- con rigorositá** (rigorozitá),
pazi strogo na vsa zna-
menja.
- con scioltézza** (šjoltéca) pro-
sto, gibčno, neprisiljeno.
- con semplicitá** (sempličitá),
preprosto, enostavno.
- con sentíméto**, z občutkom,
čustveno.
- con serenitá**, veselo, radostno.
- con serietá**, resno, resnobno.
- con sláncio** (zlánčo), z zano-
som, ognjevit, navdušeno.
- con sordino**, s sordino.
- con spirito**, živo, duhovito.
- con sténto**, obotavlja se,
težko.
- con tenerézza** (teneréca),
nežno, mehko.
- con tutta [la] forza**, z vso
močjo.
- con vaghézza** (vagéca), hre-
peneče, poželjivo, ljubko.
- con vigóre** }
con vigoría } krepko, čilo,
močno.
- con vivacitá** (vivačitá), ži-
vahno, živo, veselo.
- concertino** (končertíno), maj-
hen koncert, koncert v
lažji obliki.
- concerto** (končerto), skladba
za enega ali več instrumen-
tov s spremljavo. Sestavljen
je običajno iz treh stavkov:
allegro, andante ali adagio
in rondo ali finale. Nazivi
stavkov so različni. Glej
tudi koncert.
- continuábile**, kar se lahko na-
daljuje.

continuaménte, vedno, neprestano, neprenehoma.

continuo, neprenehén, neprestán, nepretrgán.

córda
córde (kórd) fr. } struna.

corona \frown (koróna) = fermata, znak za prenehljaj. Corona podaljša noto ali pavzo za nedoločen čas. Zdrži se po okusu izvajalca ali dirigenta.

corrente = courante.

coup d'archét (ku d'aršé) fr., poteg z lokom, lokov način.

couplet (kuplé) fr., pri kupletu se poje več kitic na isto melodijo (vižo).

couránte (kuránt) fr., starfrancoski ples v hitrem $\frac{3}{4}$, $\frac{6}{4}$ in $\frac{3}{2}$ taktu.

crescendo } naraščajoče,
cresc. okr. } din. \longleftarrow
(krešendo) } znamenje.

cresc. al forte (f), naraščati do f.

cresc. al ff, naraščati do ff.

cresc. póco a póco, polagoma naraščati.

cresc. sempre póco a póco, ves čas polagoma naraščati.

csardas (čardaš), ogrski (madarski) ples v zelo hitrem $\frac{2}{4}$, $\frac{4}{4}$ taktu.

D

da capo }
D. c. okr. } od začetka.

D. c. [sin] al fine, od začetka do konca.

Dal ségno (sénjo) [d. s.] okr., od znamenja.

D. s. [sin] al fine, od znamenja do konca.

débile } utrujeno, tiho,

débole } slabo, medlo.

début (debü) fr., prvi nastop.

decisissimo, **decisiss.** okr., zelo odločno.

deciso (dečízo), odločno.

decrescéndo } pojemaje
(dekrešéndo) } na moči.

decresc. okr.

deficiéndo (defičéndo), pojemaje; nekateri komponisti smatrajo to znamenje za rit. in din.

delicataménte } nežno,
delicáto } mehko.

delic. okr.

démancher (démansé) fr., preiti iz ene lege v drugo (pri godalih).

détachè (détašè), širok poteg z lokom; poteze loka $\square \vee$ ali $\vee \square$ se morajo izvršiti brez prestanka, tako, da se en ton zlije v drugega.

diaphonía (diafoníja) gr. = disonanca.

diatónična skala je sestavljena iz celih in iz pol tonov.

dieselbe (dizelbe) **Lage** nem., ista lega, igraš, nadaljuješ v isti legi.

diffícile } težko,
(diffíçile) } težavno.

diff., diffic. okr.

diletant, je tisti, ki se z umetnostjo bavi, kateremu pa umetnost ni poklic.

dilúdiu, medigra.

diluéndo, ugašujé, izgublja se, pojemaje na moči.

diminuendo } pojemaje

dimin., **dim.** okr. } na moči.

dinamika, je stopnjevanje moči tonov. Stopnjevanje iz **p** v **f** ali obratno, **p** v **cresc.**, **forte** ali **mf** v **dimin.** itd. imenujemo dinamiko.

diskant, sopran, visoka lega.

disonanca, nesoglasje, neskladnost.

divertiméto } iz več

divertissement } kratkih
(divertissman) fr. } stavkov

sestav. skladba. Gl. Suita.

divísí, **div.** okr. ločeni, deljeni.

do = **c** (nota).

doigtér (doaté) fr., prstni red.

dólce (dólče) } sladko,

dolceménte } nežno,

dol. okr. } mehko.

dolcíssimo } kolikor mo-

(dolcíssimo) } goče nežno,

dolciss. okr. } mehko.

doléndo }

dolénte } bolestno,

doloróso } žalostno.

(dolorózo) }

double corde (dubl kord) fr., dvojemka.

doubles, **double** (dubl) fr., varjacija, olupšava.

drammático (drammátiko), dramatičen, dramatično.

duet } duet, dvospev,
duettino } skladba za dva
duetto } sorodna ali raz-
duo } lična instru-
menta ali glasa.

dumka, slovanska narodna pesem v počasnem taktu.

dvospev = duet.

E

e, **ed**, **in**.

Echo (eho) nem. } odmev.

éco (éko) }

écossaise (ékosséz) fr., škotski ples (Schottisch).

editión (edisjón) fr. } izdaja,

edizióne (edicjóné) } založ-
ništvo.

eguále, **egualménte**, enako; znači, da igraš naslednje takte ravno tako kot prejšnje.

elegánte } elegantno,
eleganteménte } lično, brhko.

elegiaco (elediako), elegično, žalostno, turobno.

elegično = elegiaco.

elegija, žalostinka, žalostna pesem.

eleváto = con elevazione.

enérgico (enérđiko), energično, odločno, krepko, možato.

enharmonija, razmerje tonov, ki so različno napisani in enako zvenijo, n. pr.: **des-cis**, **ais-hes**, **eis-f** itd.

ensemble (ansámbl) fr., skupno, skupina godbenikov, pevcev ali igralcev.

entr'acte (antrakt) fr., medakt.
eróico (eróiko), junaško, -ki,
 heroičen.

eróticon (erótikon) gr., lju-
 bavna pesem.

espirándo = morendo.

espressivo, izrazito, s po-
 udarkom, izraženo.

estínto, izumrlo, zelo tiho.

etc., = itd., se na isti način
 nadaljuje.

étude (etüd) fr., vaja, vežba.

exécution (ekseküsjon) fr.,
 izvedba.

F

fa = f (nota).

fácil (fáčile) } lahko,
facílino (fačilíno) } lahkotno.

fantaisie } skladba v
 (fantezi) fr. } prosti obliki;
fantasia } tudi daljši
fantazija } izvleček iz
 oper in
 operet.

fantazirati = improvizirati,
 preludirati, ekstemporirati;
 pomeni igrati ne priprav-
 ljaje se.

fermáta = corona.

feróce,
feroceménte } divje,
 (feročeménte) } srdito.

festosaménte } slavnostno,
festoso } veselo,
 (festozo) } svečano.

fieraménte } ponosno, silno,
fiéro } živo, divje.

finále, konec, sklep, sklepni
 stavek.

fine, konec, sklep.

finesa } nežnost,
finézza (finéca) } tenkočutnost.

Fingersatz nem., prstni red.

Finger liegen (ligen) **lassen**,
 pusti prst na struni (ležati).

finis = fine.

fioritúra, okrasek.

flageolet (flažolet) fr., **flag.** okr.,
 flažoletni ton se proizvaja
 na ta način, da se položi
 prst na struno prav nalahno,
 ali en prst pritiska na stru-
 no, drugi se pa strune prav
 nalahno dotika. Flažoletni
 toni ne zvenijo tako močno
 kot ostali, zato pa bolj
 mehko in čisto.

flébile } žalostno, otožno,
flebilménte } tarnajoče, milo.

flessibile, gibčno, voljno,
 mehko.

focóso (fokózo), ognjevito, živo.

folia, **follia**, star portugalski
 ples v počasnem $\frac{3}{4}$ taktu.

fonetika, glasoslovje, nauk o
 glasu.

fórma, oblika, način.

forsirati, prenapenjati, siliti.

fórte, **f.** okr., močno, glasno.

fortepiano } glasno in takoj
fp. okr. } nato tiho.

fortissimo } zelo močno,

ff, **fff** okr. } zelo glasno.

forzándo } glej sforzando,
 (forcándo) } rinforzando.
fz. okr.

Fr. (Frosch), žaba pri loku.
fragmént, odlomek, del česa.

frescaménte }
fréscó } sveže, veselo.
 (frésko) }

frettolosaménte, naglo, hitro,
 brzo.

fúga je posnemanje istega
 motiva v vseh glasovih,
 toda ne v tako ostri, trdi
 obliki kakor pri kánonu,
 temveč v bolj prosti in
 lepši obliki.

fughetta (fugetta), mala fuga,
 fuga v lažji obliki.

fúnebre, turobno, žalostno.

fuocóso (fuokózo) = focoso.

fúriant, češki ples v hitrem
 $\frac{3}{4}$ taktu.

furiosaménte } besno, divje,
furióso } viharno,
 (furiózo) } silovito.

futurist je tisti skladatelj, ki
 išče na glasbenem polju no-
 vih poti in odklanja po ve-
 čini vse, kar je bilo doslej
 na tem polju ustvarjenega.

G

gaiaménte } radostno,
gáiment (geman) } veselo,
gáio fr. } živo.

galop, ples v hitrem in po-
 skočnem $\frac{2}{4}$ taktu.

garbáto = con garbo.

gavóta, star francoski ples.

generóso (denerózo), pleme-
 nito, mehko.

generalna pavza, g. p. ókr.,
 splošna, obča pavza, ki ve-
 lja za vse instrumente in za
 vse glasove ene skladbe.

gentile } prijazno,
 (dentile) } nežno, mehko,
gentilménte } ljubko.

gíga } star francoski
 (díga), } ples v zelo hitrem
gígue } $\frac{3}{8}$, $\frac{6}{8}$, $\frac{12}{8}$ taktu.
 (žig) fr. }

giocondaménte } veselo.
giocóndo (dokóndo) }

giocosaménte } igraje,
giocóso } šaljivo,
 (dokózo) } živo, veselo.

gioiósó (dojózo), radostno,
 veselo.

giubilósó (dubilózo), veselo.

giústó (đústó), primerno, pra-
 vilno.

glissándo } drsaje, na klav.
glissato } drsajes prstom
glissicáto } po tipkah.
 (glissikáto) } Glej tudi stri-
 sciando in }
 portamento. }

godala gl. godalni orkester.

godalni orkester tvorijo go-
 dala: I. in II. violine, viole,
 čeli in kontrabasi.

gondoliéra je pesem gondo-
 ljerjev. Gondoljeri so v Be-
 netkah veslači, ki v gon-
 dolah ali čolnih (barkah)
 prevažajo občinstvo.

gong glej tamtam.

graces (gréses) angl., okraski.

gracieuse (grasjöz) fr., gl. gra-
 zioso.

- gradácija**, stopnjevanje.
gradévole, prijetno, ljubko, dopadljivo.
graduáre, stopnjevati.
grandíoso (grandjózó), veličastno, čudovito, mogočno.
gráve } težko, važno,
graveménte } resno, zelo počasen takt.
gravíssimo, zelo počasi.
grázia (grácja), ljubkost, milina.
graziosaménte } nežno,
grazióso } ljubko, (gracjózó) } prísrčno.
grottésco (grottésko), smešno, čudno, spačeno.
guajíra (guahira) špan., španski ples.
gustóso (gustózo), z okusom, fino.

H

- Hammerklavier**, nemški izraz za pianoforte, klavir.
harfa, instrument na strune. Po strunah se brenka, z lokom se ne more igrati; spada med najstarejše instrumente na strune.
harmonija, soglasje, blagoglasje, skladnost.
H. B. (Halber Bogen) = pol loka.
himna, himnus, hymne, hvalna pesem.
homofóno imenujemo tisto skladbo, v kateri je en glas vodilen, drugi so mu pa kot spremljava podrejeni.
humor, dobra volja, šaljivost.

I

- il basso** [**sempre**] **legato**, v basu, (ves čas) vezano.
il ritmo ben marcáto, točno v taktu.
imitácija, posnemanje.
imitazióne (imitacjóné) = imitacija.
impetuosaménte } silovito,
impetuóso } burno, (impetuózo) } viharno, močno.
impresións (empressión) fr., utisi, naslov krajših skladb.
impromptú (empromptü) fr., glej improvizacija.
improvisazióne (improvizacjóné) = impromptú.
improvizacija, kar se napravi brez pripravljanja, zloženo na mestu, ne pripravlja se.
in tempo, v taktu; glej tudi tempo I.
incalzándo (inkalcándo), stopnjevaje takt, pospeševaje takt.
incalzére (inkalcáre), navaliti, pritiskati naprej, tiščati naprej, pospešiti takt.
indecísó (indečízo), neodločno, neodločen.
indiferente, nebrižno, ravnodušno.
inquietaménte } nemirno,
inquiéto } nepokojno, (inkvjéto)
instánte, silno, živo, goreče, srčno (v smislu želje, prošnje).

interlúdium, medigra.

intermézzo imenujemo glasbo, ki se izvaja v odmoru med dvema dejanjema.

interpret, izvajalec, tolmač. Godbenik ali pevec, ki izvaja (igra, poje) eno skladbo.

interpretáre } izvajati,
interpretirati } tolmačiti,
 } prednašati.

íntimo, iskreno, prisrčno, globoko občuteno.

intonirati, uglasiti, povzeti, začeti.

intrepidaménte } neustrašeno,
intrépido } pogumno,
 } srčno.

introducción (en-
trodüksjón) fr. } uvod,
introduzióne } predigra.
(introduccjón) }

inventiún } domislek,
(envansjón) fr. } naslov kraj-
invenzióne } ših skladb,
(invencjón) }

posebno pri J. S. Bachu in njegovih sodobnikih.

iráto, srdito, razkačeno, besno, jezno.

irresolúto, neodločen, neodločno.

istesso tempo glej l'istesso tempo.

J

jota (hota) špan., španski ples v hitrem $\frac{3}{8}$ taktu.

K

kadénca, **kad.** okr., je harmonični zaključek, n. pr. I IV V I. Kadenco imenujemo tudi vmesni dodatek pri nekaterih skladbah (konc., son. itd.), ki je sestavljen iz težkih pasaž, okraskov in dvojemk, kar nudi priliko solistu, da se še posebno izkaže.

kakofonija, kar harmonično ne soglaša, disharmonija.

kánon, skladba, v kateri se isti motiv noto za noto zaporedoma v vseh glasovih izvaja.

kantáta = cantata.

kantiléna, pevna melodija.

Kapellmeister (kapelmajster) nem., dirigent, kapelnik.

kavatína, spev, v operi solo-spev.

Kirchenkantate nem. = cantata da chiésa (kjéza).

klasičen, dovršen, zgleden, vzoren.

klásik, zgleden, vzoren skladatelj ali pisatelj.

klavichórd = clavicordio.

Klavícimbal gl. clavicembalo.

koloratúra, okras, način petja.

koloraturna arija, arija z mnogimi okraski in pasažami.

komediya, šaloigra, burka, veseloigra.

komičen, smešen, norčav, šaljiv.

kómika, šaljivost, norčavost.

komorna glasba, za komorno glasbo smatramo klav. sonate, sonate za violino, čelo itd. s klavirsko spremljavo, kvintete, kvartete, trio itd. H komorni glasbi spada vsa resna glasba, ki ni pisana za veliki orkester ali zbor.

komponist, skladatelj.

koncert, glasbena prireditev, na kateri nastopijo godbeniki ali pevci posamezno ali v skupini. Tudi skladba glej concerto.

konservatorij, popolna šola za glasbo in petje.

konsonanca, soglasje, sozvočje.

Konzertstück je koncert v enem stavku, čigar oblika je prosta.

koral = choral.

korepetitor je pianist v gledališču, ki uči pevce njihove pevske vloge.

korona = corona.

kritik, ocenjevalec, presojevalec.

kritika, ocena, presoja.

kromatična skala je sestavljena iz samih pol tonov.

kujawjak, poljski ples, podoben mazurki.

kuplet = couplet.

L

la = a (nota).

la melodia marc. ed espress., melodijo naznačiti in lepo izraziti.

la melodia pronunziata, melodijo poudariti, izraziti.

la melodia sempre legato, melodija (vodilni glas) ves čas vezano.

la prima parte senza réplica [ripetizione] (ripeticijone), prvi del brez ponavljanja.

la prima volta, prvič.

la seconda [secunda] parte una volta, drugi del samo enkrat.

la seconda [secunda] volta, drugič.

lamentábile	} žalujoče, tarnajoče, otožno.
lamentévole	
lamentóso	
lament. okr.	

laménto, tožba, tarnja.

Ländler (ländler) nem., alpski ples v zmernem $\frac{3}{4}$ taktu.

languentándo	} medlo, tiho, slabo, otožno.
languénte	

largaménte, široko, počasi.

largándo, larg. okr. = slargando, allargando.

largetto (largetto), nekoliko počasi, ne prepočasi.

largo, široko, zelo počasi.

largo ma non troppo, ne prepočasi.

largo un poco, nekoliko počasi.

largo assai	} zelo široko, zelo počasi.
larghissimo	
larghiss. okr.	
(largissimo)	

legábile, vezano.

legándo, vezaje.

legatissimo } zelo vezano,
legatiss. okr. } strogo vezano.
legáto, vezano.

legatúra, vezava.

leggèrmente }
 (lederménte) } lahko,
leggéro, } mehko,
legg. okr. } lahkotno.

leggieraménte }
leggierménte } = leggermente.
 (lederménte) }
legg. okr. }

leggierissimo } zelo lahko,
 (lederissimo) } zelo mehko.
leggieriss. okr. }

leggiéro }
 (ledéro) } = leggéro.
legg. okr. }

Leitmotiv (lajtmotiv) nem., ponavljajoči se motiv. V Rich. Wagnerjevih operah naletimo na večkrat ponavljajoče se motive, takozvane Leitmotive. N. pr. v operi Siegfried: Siegfriedov motiv, motiv prokletstva, mečev motiv, Walhall motiv itd. Vedno, kadar se dotični Leitmotivi pojavijo, obudijo spomin na osebo, situacijo ali besede, pri katerih so se prvič uporabili.

lentándo }
lentement } počasneje.
 (lantmán) fr. }

lentissimo, zelo počasi, zelo zateglo.

lénto, počasi, zateglo.

les agréments de la même sarabande (le agremán de la

mêm saraband) fr., ista sarabanda z okraski (varjirana).

lésto, gibčno, živo.

L. H. (linke Hand) = leva roka.

libretist, pisatelj opernega ali operetnega besedila.

libretto, majhna knjižica, ki vsebuje besedilo ene opere ali operete.

ligatúra = legatura.

líra = lyra.

l'istesso tempo, isti takt, v istem taktu kakor prej.

loco (lóko), če si igral oktavo višje, pomeni (loco), da se povrneš v normalno lego.

loure [l'oure] (lur) fr., star francoski ples v zmernem, resnem $\frac{3}{4}$, $\frac{6}{4}$ taktu, podoben Sarabandi.

lúgubre, turobno, otožno, žalostno.

lusingándo }
lusingánte } laskajoče,
lusinghévole } prikupljivo,
 (luzingévole) } ljubko,
lusing. okr. } nežno.

lyra, star instrument na strune, podoben harfi, a dosti manjši.

M

M. (Mitte) = sredina (loka).

ma, a, toda.

ma non tanto }
ma non troppo } a ne preveč.

ma non troppo allegro, pa ne prehitro.

- madrigále**, pastirska pesem.
- maestóso** (maestózo), majestetično, veličastno.
- maestro**, učitelj, mojster.
- maggióre** (madóre), dur.
N. pr. **do magg.** = c dur,
fa magg. = f dur.
- main** (men) fr., roka.
- main droite** (droát) } desna
m. d. okr. fr. } roka.
- main gauche** (goš) fr. } leva
m. g. okr. } roka.
- majeur** (mažör) fr., dur.
- malinconía** = melanconia.
- malincónico** (malinkóniko), otožno, žalostno.
- mancándo** (mankándo), pojemaje, izgubljuje se, rit. in din. znamenje.
- mánico** (mániko), vrat pri godalih.
- máno destra** } desna roka.
m. d. okr. }
- máno sinistra** } leva roka.
m. s. okr. }
- marcatissimo** } zelo
marcatiss. okr. } poudarjeno,
zelo
naznačeno.
- marcáto** } poudarjeno,
(markáto) } naznačeno,
marc. okr. } tudi izrazito.
- marcato ed espressivo**, poudarjeno in izrazito.
- marche** (marš) fr., marš, koračnica.
- marche funèbre** (marš fúnèbr) fr., žalna koračnica.
- marcia** (marča), marš, koračnica.
- marcia fúnebre**, žalna koračnica.
- marseillaise** (marsejéz), francoska himna.
- martelé** gl. martellato.
- martellando** } ostro,
martellato } rezko igrano.
- marziále** (marcjále), bojevito.
- mattinata**, jutranja pesem, gl. aubade.
- mazurka**, poljski narodni ples v $\frac{3}{4}$ taktu. Tempo je nekoliko počasnejši od valčka.
- mécanisme** (mekaním) fr., tehnika.
- medésimo** (medézimo) tempo = l'istesso tempo.
- meditácija**, razmišljevanje, premišljevanje.
- meditación** fr. }
(meditasjón) } = meditacija.
meditazióne }
(meditacjónne) }
- melanconía** (melankonía), otožnost, žalost, potrnost.
- melancónico** (melankóniko) = malinconico.
- melismatične figure** = okraski.
- melodíja**, napev, viža.
- melódico** } melodično,
(melódiko) } ubrano,
melodióso } blagoglasno,
(melodjózso) } prijetno
doneče.
- melodramma**, igrakaz s petjem; običajno imenujemo

melodramma deklamacijo z instrumentalno spremljavo.

même mouvement (mem muvman) fr., v istem tempu kakor prej, isti tempo.

même positióñ (mem pozisjón) fr., ista lega, ostani v isti legi.

méno, manj.

méno allegro, manj hitro, manj živo.

méno andante, počasneje.

méno forte, manj močno, manj glasno.

méno mosso, manj razgibano, počasneje.

menuet } star francoski
menuetto } ples v živahnem $\frac{3}{4}$ taktu.

mestaménte } žalostno, otož-
méstó } no, turobno.

metronóm, taktomer, časomer. To je nihalo s premikajočo utežjo in lestvico, ki pokaže, kolikokrat zaniha nihalo v teku ene minute. Metronóm služi za natančno določitev takta. M. M. je znak za metronóm, izumil ga je Mälzl.

mézso, **mézza**, pol, polovica.

mezzo forte } srednje glasno,
mf, okr. } srednje močno.

mezzo piano } srednje tiho.
mp, okr. }

mezza voce } polglasno.
m. v., okr. }

míz, **meno forzando** [forzato], srednje poudarjeno.

mi = e (nota).

minéure (minör) fr., **minóre**, mol. N. pr. **mi minore** = e mol, **la minore** = a mol.

minuetto = menuet.

misterióso (misteriózo), skrivnostno, tajnostno.

mísuráto (mizuráto) glej a battuta.

mit wenig B[ogen], malo loka.

móBILE, gibčno.

moderáre, brzdati, krotiti.

moderataménte } zmerno.
moderáto }

moderátor je naprava pri nekaterih klavirjih, ki se nahaja v levem kotu klaviature in ki nadomešča en pedal.

modulacija je prehod iz enega tonovskega načina v drugega.

mólto, dosti, mnogo, zelo.

molto cantándo } zelo
molto cantánte } pevaje.

molto legáto, zelo [dobro] vezano.

molto rigoróso, zelo strogo (nanaša se lahko na takt ali na druga znamenja).

molto rit. riten., zelo zadrževaje.

molto viváce (viváče), zelo hitro.

moréndo, ugašujé, vedno bolj tiho, umirajé, rit. in din. znamenje.

mormorándo } mrmraje,
mormoróso } brenčé,
 (mormorózo) } šumljaje.

mósson, razgibano, gibko.

motet, motetto, uglasben psalmov verz (svetopísmki rek) v a cappella stílu. Níma do-ločene oblike, je daljši ali krajši, ravna se po vsebini.

motív } osnovni zamislek.
motivo }

mouvement de valse (muv-mán de vals) fr., v taktu valčka.

movéndo, hitreje.

musette (müzétt) fr., duda, meh.

muzikalni diktat = glasbeni diktat. Učíteľj zapoje ali zaigra melodíjo, katero mora učéneć napisati.

N

nóbíle, plemenito.

nocturne }
(noktúrñ) fr. } večerna
noctúrno } pesem.
(noktúrno) }

non legáto, nevezano.

non staccáto (stakáto), ne ločeno, ne kratko.

non tánto, ne toľiko.

non troppo, ne preveč.

non troppo mosso } ne
non troppo presto } prehitro.

nottúrno = nocturne.

nouvelette } novost;
(nuvlett) fr. } naslov krajših
novellette } skladb.

O

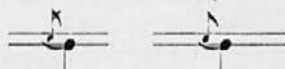
obligát, glas, part kot sprem-ljava, ki je obvezén, neob-hodno potreben.

octuor, oktet.

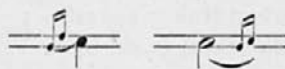
oeuvre (övr) fr., opus, delo.

oeuvre posthúme (övr post-üm) fr., po skladateljevi smrti najdeno delo.

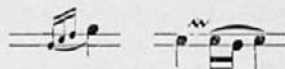
okraski so:

navaden, daljši predložek
običajen ali prednota
predložek (prednotka)

dvojni zanoti, zanotki
predložek (zanotka)

zalet mordent

odskok (Pralltriller)

vozel ali zavitek

trilček.

oktet, skupina 8 pevcev ali godbenikov.

opera, uglasbena igra. V operi se vse besedilo poje, dočim se v opereti poje in govori.

opera buffa, komična opera.
opereta glej opera.

opus (lat.) } delo

op. okr. } (kompozicija).

opus póstumus = oeuvre posthume.

orchéstra (orkéstra) = orkester.

orchestrión, aparat, ki zveni orkestru podobno. Za vsak komad se mora vložiti poseben trak v aparat.

órdre (ordr) fr. = suita.

órgano, **órganum**, orgle; orgle so najstarejši instrument na tipke (klaviaturo).

Orgelpunkt je dolgo izdržana basova nota kot podlaga k celi vrsti različnih harmonij.

orkester, zbor godbenikov. Orkester tvorijo običajno: I. in II. violine, viole, violončeli, basi, harfa, trombe ali trompete (3), pozavne ali tromboni (3), horni ali corni (4), tuba (1), klarineta (2), basklarinet (1), oboe (2), angleški rog (1), fagot (2), kontrafagot (1), flaute (2), piccolo (1), (celesta) in sledeča tolkala: tímpani ali pauke, veliki in mali boben, tamtam, triangel in cinelle.

ossía, ali; če je kakšno mesto težko izvedljivo, se poslužiš lažjega načina, ki je zgoraj ali spodaj natiskan pod značko ossia.

ostináto, trdovraten, je izraz za vedno ponavljajoči se tema.

ottava sopra [alta] 8va ali 8^{...}, pomeni, da igraš oktavo višje.

ottavino = piccolo.

ottetto = oktet.

overtúra

ouverture } uvod,
(uvertür) fr. } predigra.

P

padována } star italijanski
paduana } ples v počasnem
2/4, 4/4 taktu.

pantomíma, igra, v kateri se izraža vse dejanje samo s kretnjami.

parafráza, **paraphrase** (parafraz) fr., predelava dela ene skladbe ali skladbe same z olepšavami ali olepševalnimi dodatki.

parlándo }
parlánte } govoreč.

párte, del, part (glas).

partita = suita.

partitúra, pregledna sestava vseh glasov ene skladbe.

passacáglia } star, resen
(passakálja) } ples v počasnem 3/4 taktu,
passecaille } soroden s
(paskái) fr. } Ciacono.

- passággio** }
 (passado) } pasaža, prehod;
passáge fr. } skupina naglo
 (passáž) } zaigranih not.
- passepied** (passpé) fr., star francoski ples v živahnem, veselem $\frac{3}{8}$ taktu.
- passióne**, strast, trpljenje.
- pastorále**, pastirska, pastirska pesem.
- patetično** = patetico.
- patético**, živo, ognjevito, bolestno, razburjeno, strastno.
- pathétique** (patetik) fr. = patetično.
- pauke**, **pauka**, kotlu podoben in s kožo prevlečen instrument. Udarja se s paličicama, ki sta na koncu vati-rani.
- pavane** = padována.
- pedále** }
ped. okr. } pedal.
- ped. sempre símile**, s pedalom ves čas na isti, prejšnji način.
- ped. símile**, rabi pedal na isti način kakor v prejšnjih taktih.
- perdéndosi**, izgubljuje se, vedno bolj tiho.
- perigodíno** } star franc.
perigourdine } ples v ve-
 (perigurdin) fr. } selem, ži-
 } vahnem $\frac{3}{8}$,
 } $\frac{6}{8}$ taktu;
 } podoben passepied.
- perpetuaménte**, neprenehoma, vedno.
- perpétuo**, nepreneh, ne-minljiv, večn.
- perpétuum móbile**, naslov skladbe, ki se mora v zelo hitrem taktu odigrati brez oddiha.
- pesánte** (pezánte), težko, važno, okorno.
- petít air variè** (pti er varjè) fr., pesmica z varjacijami.
- piacévole** (pjačévole), prijetno, veselo, ljubeznivo, dopadljivo.
- piangéndo** (pjandéndo), jokaje.
- pianissimo** }
pp okr. } zelo tiho.
- piáno** }
p okr. } tiho.
- piano forte** } tiho in takoj
pí okr. } močno, glasno.
- piano possíbile** } kolikor
ppp okr. } mogoče tiho.
- piccolo** (píkolo), mala flauta.
- pietosaménte** } sočutno,
pietóso } pobožno,
 (pietózo) } milo.
- pihala lesena**: flauta (je tudi srebrna), piccolo, oboe, angleški rog, klarinet, basklarinet, fagot, contrafagot, saksofon (je tudi iz medi).
- pihala iz medi** glej trobila.
- piú**, več, bolj.
- piú andánte**, pomeni hitreje, ne pa počasneje.
- piú animáto**, živahneje.
- piú forte**, glasneje, močneje.

piú lénto, bolj zateglo, bolj počasi.
piú mosso, bolj razgibano, hitreje.
piú rallent., bolj zadržano.
piú string., hitreje.
pizzicáto } brenkanje,
 (picikáto) } s prstom desne
pizz. okr. } ali leve roke za-
 } brenkaš po
 } struni.
placidaménte }
plácido } brezskrbno,
 (pláčido) } mirno.
pochissimo (pokissimo), zelo malo, prav malo.
póco (póko), malo, nekoliko.
póco adagio, nekoliko počasi.
póco agítáto (aditato), nekoliko razburjeno, nekoliko nemirno.
póco allegro, nekoliko hitro, nekoliko živo.
póco calándo, nekoliko pojema.
póco cresc. (kreš.), nekoliko naraščati.
póco languentándo, nekoliko slabo, nekoliko medlo, nekoliko tiho.
póco marcáto, nekoliko poudarjeno, nekoliko naznačeno.
póco a póco (póko a poko), polagoma.
póco a póco animato, polagoma živahneje.
póco a póco cresc., polagoma naraščati.

póco piú (póko piú), nekoliko bolj, nekoliko več.
poco piú animato, nekoliko bolj živo.
poco piú lento, nekoliko bolj počasi.
poco piú vivo, nekoliko bolj hitro.
poi, potem, nato.
poignet (poanjé) fr. = polso.
point d'orgue (poan d'org) fr. = corona.
polácca (poláka) = poloneza.
polifóno imenujemo večglasno skladbo, v kateri so vsi glasovi samostojni, nobeden ni drugemu podrejen.
polka, češki narodni ples v živahnem $\frac{2}{4}$ taktu.
polonaise (polonéz) fr. = poloneza.
poloneza, poljski narodni ples v zmernem $\frac{3}{4}$ taktu.
pólso, zapestje.
pompóso (pompózo), svečano, sijajno, veličastno.
ponticello (pontičello), mostiček, kobilica pri godalih.
portaménto, prenašanje tona, prehod iz ene lege v drugo (pri godalih kakor pri pevcih).
possibile, kolikor mogoče.
poténte, močno, mogočno.
potenza (poténca), moč.
potpourri (potpurri) fr., izvleček različnih melodij.
poussé (pussé) fr., gor z lokom.
praelúdiu (prelúdiu) lat., uvod, predigra.

precipitándo (prečipitándo), drvé, hité.

precipitataménte (prečipitaménte), naglo, z vso naglico.

precipitáre (prečipitáre), strmoglaviti.

precipitóso (prečipitóso), zelo naglo, zelo hitro, drvé, hité.

preghiéra (pregjéra), molitev.

prélude } uvod, pred-
(prelūd) fr. } igra; tudi na-
prelúdio } samostojnih
} skladb.

preludirati = fantazirati.

première (premiér) fr., prva predstava.

pressante, s taktom pohiteti, tiščé, hité.

prestissimo } zelo hitro.
prestiss. okr. }

presto, hitro, naglo.

prière (priér) fr., molitev.

prima parte, prvi del, prvi stavek.

prima volta $\overline{\text{I}}_{\text{ma}}$, prvič.

primo tempo, prvoten takt, prvoten tempo. Glej tempo I.

Q

quadrille (kadrij) fr., četvorka ples.

quartétto (kuartétto), kvartet, četverospév; skladba za štiri instrumente ali za štiri

glasove. Godalni kvartet tvorijo: I. in II. violina, viola, violončelo ali čelo.

quási (kuási), skoro.

quási presto, skoro presto.

quási recitativo, recitativu podobno.

quatuor = kvartet.

quietaménte } mirno, umir-

quiéto } jeno, pokojno.

quintetto = kvintet.

quodlibet lat. = potpourri.

R

rabbiosaménte } jezno,
(rabbiozaménte) } besno,
rabbíoso } srdito.
(rabbíozo)

rallentándo } zadrževaje,
rallent., rall. okr. } polagoma
} počasneje.

rapidaménte } naglo, brzo,
rápido } hitro, urno.

rapsodíja, fantazija, sestavljena običajno iz narodnih motivov.

re = d (nota).

recitándo } pripovedujoče,
(rečitándo) } kakor
recit. okr. } recitativ.

recitativ = recitativo.

recitativo } bolj govorjenju
(rečitativo) } podobno
recit. okr. } petje.

refrain (refrén) fr., ponovitev, tudi drugi del pri popevkah

(šlagerjih), ki se običajno ponavlja.

religioso (relidózo), pobožno.

réplica (réplika) } ponovitev.

reprise }
(repriz) fr. }

réquiem, uglasbena zadušnica.

rester } ostani v isti legi,

restez } nadaljaj

(resté) fr. } v isti legi.

rêverie (revri) fr., sanjarjenje.

revidirati, pregledati.

R. H. = desna roka.

rhapsodie nem., glej rapsodija.

rigaudón (rigodón) fr., star francoski ples v živahnem alla breve, $\frac{4}{4}$ taktu.

rigoroso (rigorózo), strogo, natančno, pazi strogo na takt in na vsa znamenja.

rilasciándo } popuščaje,

(rilašjándó) } polagoma

rilasc. okr. } zadržaje.

rinforzándo } pomeni oja-

(rinforcándó) } čiti, pouda-

ri. ríz. okr. } riti ton, tudi

crescen-

dirati.

rinforzáto } ojačeno,

(rinforcáto) } poudarjeno.

rinf. ríz. ri. okr. }

ripetizióne (ripeticjone), ponovitev, ponavljanje.

riprendéndo il tempo, glej a tempo.

riprésa (ripréza) = refrain, ponovitev.

risolúto, odločno.

risvegliáto (rizveljáto) sveže, čilo, poživljeno.

ritardándo } obotavlja se,

rit. ritard. okr. } se, polagoma počasneje.

ritenénate = ritard., rit.

ritenúto } zadržaje takt,

riten. rit. okr. } polagoma

počasneje.

ritornell } refrain,

ritornello } ponovitev.

romanca, romance } pesem.

romanza (romanca) }

rondeau } običajno zadnji,

fr. } sklepni stavek so-

rondó } nate ali koncerta;

vesel, živ takt.

rondino } majhen rondo,

rondoletto } rondo v lažji

obliki.

rubáto = tempo rubato.

rustico (rustiko), kmečko, surovo, okorno.

S

Salonorchester (salonorchester) nem., salonski orkester.

salonska glasba, lahka, zabavna glasba.

salonski orkester, majhen orkester, ki ga tvorijo običajno: klavir, harmonij, violine, čelo ali bas, flavta, trompeta, tolkala. Zasedba je različna, klavir je pa obligaten.

saltarello, romanski ples v hitrem, živem $\frac{3}{8}$, $\frac{6}{8}$ taktu.

sarabánda, star španski ples v počasnem $\frac{3}{4}$ taktu.

scála, skala, tonovska lestvica.

scemándo (šemándo), pojema je, izgublja se.

scherzándo (skercándo) } burkasto,
scherzóso (skercózo) } šaljivo,
 } živo.

scherzino (skercino), majhen skerc, skerc v lažji obliki.

schérzo (skérco), skladba, tudi stavek ali del ene skladbe običajno v zelo hitrem taktu.

schérzo d. c. e poi la coda, skérco od začetka in potem koda.

schérzo d. c. e poi la fine, skérco od začetka in potem fine.

scioltaménte } nevezano,
sciólto (šjólto) } neprisiljeno,
 } prosto, gibčno.

scorrendo } gladko,
scorrévole (skorrévole) } tekoče.

scrupolóso (skrupolózo), skrbno, natančno.

secco (seko), suho, ostro, kratko.

seconda (sekonda), **secunda volta** $\frac{1}{2}$ da, drugič.

ségue, sledi, se nadaljuje, igra se kakor v prejšnjih taktih.

seguidilla (segidilja) špan., španski ples.

sektet, skladba za šest instrumentov ali za šest glasov.

sémplice (sémplice) } pri-
semplíceménte (semplíceménte) } prosto,
 } eno-
 } stavno.

sémpre, vedno, ves čas.

sémpre cresc., ves čas naraščati.

sémpre forte, ves čas glasno, ves čas močno.

sémpre legato, ves čas vezano.

sémpre piano, ves čas tiho.

sémpre stacc., ves čas kratko, ločeno.

sempre piú animato, vedno živahneje.

sempre piú f, vedno bolj glasno.

sempre piú p, vedno bolj tiho.

sensibile, čustveno, nežno.

sentimentále, sanjavo, čustveno, z občutkom.

sentito, izrazito, z občutkom.

senza (sénca), brez.

senza colóre (kolóre), medlo, brez izraza.

senza ped., brez pedala.

senza réplica (réplika), brez ponavljanja.

senza rigóre, ne strogo.

senza sordino, brez sordine.

senza tempo, prosto.

septet, skladba za sedem instrumentov.

serenáda, } večerna pesem,
serenade } podoknica.
serenáta }

serenaménte } radostno,
seréno } veselo, vedro,
 } dobre volje.

sério } resno,
seriósó (seriósó) } resnobno.
sestetto, sekstet.

síp, poudarjeno in takoj nato tiho.

sforzándo }
sforzáto } močno
 (sforcáto) } poudarjeno.
sí, síz okr. }

sforzato assai, močno, zelo poudarjeno.

sí = ha (nota).

siciliáno (sičiljáno), star siciljanski ples v zmernem $\frac{6}{8}$, $\frac{12}{8}$ taktu.

simfoníja je sonata, napisana za veliki orkester. Glej sonata. Italijani imenujejo še danes tudi uverturo simfonijo.

simile, similménte, enako, na isti način; igra se kakor v prejšnjih taktih.

sin }
sino } al fine, do konca.

skočna, češki narodni ples v zelo hitrem $\frac{2}{4}$ taktu.

slargándo (zlargándo), razširjaje, polagoma počasneje.

slentándo }
slentáto } polagoma
 (zlentáto) } počasneje.

smaniósó (zmanjósó), nemirno.
smorzándo, smorz. okr. (zmorcándo), ugašujé, polagoma pojemaje.

soáve } prijetno, milo,
soaveménte } nežno, mehko.
soáve e tutto legato, nežno in vse vezano.

soffocáto (soffokáto), tiho.

sol = nota g.

solenne } slavnostno,
solenneménte } slovesno,
 } svečano.

solfége } vaja za vežba-
 (solféž) fr. } nje posluha in
solféggio } za razdelitev
 (solfedo) } takta.

Solf. se goji posebno pri romanskih narodih.

solo, sam.

sonánte, zveneče, doneče.

sonata je skladba za klavir ali za violino, čelo, flavto itd. s klav. spremljavo; sestavljena je iz 3 do 4 stavkov:

I. allegro,

II. adagio, andante ali largo,

III. menuet ali scherzo,

IV. allegro, finale ali rondo.

sonatína, majhna sonata ali sonata v lažji obliki.

sonóro, zvočen, zveneč, doneč.

sons harmoniques (son armóník) fr. = flageolet.

sontuosaménte } sijajno,
sontuósó (sontuósó) } krasno.

sopra una córda, na isti, eni struni.

sortíta, izstop, kratek solo.

sostenúto } vzdržano,
sosten. okr. } tudi nekoliko
 } zadržano.

Kot takt sličen z andante.

sosten. il **cánto**, vzdržati, podpirati melodijo, lepo peva je.

sotto voce (vóče), polglasno.

soubrette (subrétt) fr., operetna pevka.

sourdine (surdin) fr. = sordina.

souvenir (suvnír) fr., spominék, spomin.

spartito = partitura.

spinet glej clavicembalo.

spirítóso } duhovito,
spírituóso } šegavo,
 (spirituózo) } veselo.

staccato } ločeno,
 (stakato) } ostro,
stacc. okr. } kratko.

Tp " " " je znak za stacc.

stacc. sempre, ves čas stacc.

staccatissimo } zelo kratko,
staccatiss. okr. } zelo ostro.
 (stakatiss.) }

stentándo } zadržaje, obovav-
stentáto } ljaje se, oklevaje.

strascinándo } zavlačevaje,
strascináto } polagoma
 (strašináto) } počasneje.

strepitóso * (strepitózo), ropotaje, burno, viharno.

stretta, stretto, zaključek nekaterih skladb v hitrem tempu.

stretto = stringendo.

stringéndo (strindéndo), tiščé, postopoma hitreje.

strisciándo (strišjándo), drsaje s prstom po struni. Glej tudi portamento.

súbito forte, takoj f.
súbito piano, takoj p.

súita } kompozicija, sestav-
suite } ljena iz več kratkih
 skladb različ. značaja.

suívez (süivé) fr. = colla parte.

sul sol [g], na g struni.

sul re [d], na d struni.

sul la [a], na a struni.

sul mí [e], na e struni.

sul ponticello (pontičello), tik ob kobilici (mostičku).

suonata = sonata.

svelto (zvelto), hitro, naglo.

Symphoníe (simfoni) nem. = simfonija.

T

táčet lat. } molčíte,
tac. okr. } se ne igra.

takt glej tempo.

talón, fr., žaba pri loku.

tamburo, tamburino } mali
tambourin } boben.
 (tamburén) fr. }

tamtam [gong], orientalsko tolkalo, kovinasta plošča, ki se rabi v orkestru.

tarantella, napolitanski ples v zelo hitrem $\frac{6}{8}$ ali $\frac{3}{8}$ taktu.

tardándo } = ritardando.
tard. okr. }

téma, osnovni stavek.

tempestóso (tempestózo), viharno.

tempo, takt, časovna mera.

tempo del primo pezzo (peco), v taktu prvega stavka.

tempo di marcia (marča), v taktu koračnice, marša.

tempo di minuetto, v taktu menueta.

tempo di valzer, v taktu valčka.

tempo giusto (dústo), zmeren takt, enakomeren takt.

tempo ordinário = tempo giusto.

tempo rubáto, samovoljno glede takta, pohiteti, zdrveti, ukrasti, skrajšati tempo.

tempo I. del' andante, v taktu prvotnega andante.

tempo I. [primo], običajno se nahaja značka tempo I. ali I^o tempo za rit. ali ritard.; to znači, da po rit. ali ritard. nadaljuješ s prejšnjo, začetno hitrostjo.

teneraménte, mehko, nežno.

tenúto, **ten.** okr., znači, da se mora zdržati polna vrednost dotične note, akorda.

To — je znak za tenuto.

tenúto sempre, ves čas tenuto.

tercet, skladba za tri glasove.

terzetto (tercetto) = tercet.

théma = tema.

tirez (tiré) fr., dol z lokom.

tirolienne }
tyrolienne } glej Ländler.

toccáta (tokáta), skladba za klavir ali orgle s hitrimi pasażami, razstavljenimi akordi in arpeggi.

tósto, takoj, kmalu.

tranquillaménte } mirno,
tranquillo } pokojno.

trascináto (trašináto) = strascinato.

tremolándo, tresoč.

trémolo, tresenje; pri godalih se izvaja tremolo z lokom, in sicer z naglimi, gostimi in zelo kratkimi potegi.

trío, skladba za tri enake ali različne instrumente; tudi sklepni stavek pri marših in plesnih komadih.

tristaménte } žalostno,
tríste } turobno.

trobila so pozavne ali tromboni, trompete ali trombe, tuba, horni ali corni (korni).

tróppo, preveč.

troubadour (trubadúr) fr., potujoči pevec in pesnik iz 11. do 15. stoletja.

tumultuóso (tumultuózo), burno, hrupno, viharo.

tutti, vsi.

tutto l'arco, cel lok, s celim lokom.

U

una córda (kórda), ena struna; pomeni, da se poslužiš levega pedala (pri klav.).

un peu plus mouvement (ön pö plü muvmán) fr., nekoliko bolj živo, hitreje.

un pochetto }
(poketto) } nekoliko,
un póco (póko) } malo.

un poco agitato (aditato), nekoliko nemirno, nekoliko razburjeno.

un poco allegro, nekoliko hitro, nekoliko veselo.

un poco andante, nekoliko hitreje.

un poco animato, nekoliko živahneje.

un poco (poco) di larghezza (largéca), bolj široko, počasneje.

un poco meno, nekoliko manj.

un poco piú, nekoliko več, bolj.

un poco ritenuto } nekoliko
un poco rit. ritard. } zadržaje.

un poco méno forte, nekoliko manj glasno, nekoliko manj močno.

un poco méno mosso, nekoliko manj hitro.

un poco méno vivo, nekoliko manj živo, nekoliko manj hitro.

un poco piu adagio, nekoliko bolj počasi.

un poco piu allegro, nekoliko bolj hitro.

un poco piu forte [f], nekoliko bolj glasno, nekoliko bolj močno.

un poco piu lento che il tema, nekoliko bolj počasi kakor tema.

unisono, enoglasno; vsi pojejo ali igrajo isti part (glas).

ut = c (nota).

U. B. } okr., spodnja polovica
U. H. } loka.

V

valček } novejši ples
valse (vals) fr. } v $\frac{3}{4}$ taktu.

variación }
(variasjón) fr. } varjacija,
variazión } prenaredba,
(variacjón) } sprememba.

velóce (velóče) } brzo, hitro,
velocéménte } naglo,
(veločéménte) } urno.

velocissimo (veločissimo), zelo hitro.

verismo, novejši italijanski operni stil; prva zastopnika Mascagni, Leoncavallo.

Verschiebung (feršibung), nem., pedal.

vibráto, tresenje, pri godalih tresenje z levo roko.

vibrirati, tresti, glej vibrato.

vi-de, glej; značka, ki se rabi pri črtanjih ali skokih.

vígorosaménte } čilo,
(vígorozaménte) } močno,
vígoróso } krepko.

villanella, popevka.

violon fr., violina.

virtuóz je umetnik, ki popolnoma obvlada svoj instrument.

viváce (viváče), živo, živahno, veselo, hitro.

vivacissimaménte } zelo
(vivačissimaménte) } živo,
vivacissimo } zelo hitro.

- vivaménte** } živahno,
vívo } hitro, veselo.
vocalise (vokalíz) fr., pevske
 vaje brez besedila, samo
 na vokale.
vokalna glasba, glasba, pisa-
 na za petje.
volta, volti súbito, v. s. okr.,
 obrni takoj.

W

Walzer, waltz, glej valček.

X

xýlophon (ksilofon) je sestav-
 ljen iz kratkih, uglašanih,
 lesenih paličic, ki ležijo na
 slamnati podlogi; udarja se
 z lesenimi kladivci.

Z

zapateádo, španski ples, ne-
 kak »Schuhplattler«.
zarzuéla špan., opereta.
zingaresca (cingaréska), cigan-
 ska, ciganska pesem.

Za goslače:

- = dol z lokom.
 √ = gor z lokom.
G. B. = s celim lokom.
O. H. = zgornja polovica loka.
O. B. = zgornja polovica loka.
U. H. = spodnja polovica loka.
U. B. = spodnja polovica loka.
M. = sredina loka.
Fr. = na (pri) žabi.
Sp. = na špici.
O. V. = zgornja četrtina loka.
U. V. = spodnja četrtina loka.
H. = polovica loka.
 $\frac{1}{3}$ **B.** = tretjina loka.

- $\frac{1}{2}$ **Lage** = polovična lega.
 To — — — je znak za détachè.
 To je znak za staccato,
 martellato.
 To '''' je znak za balzato
 (balcato) = metaje, saltel-
 lato, sautillé (sotijé) = skak-
 ljaje in za spiccáto (spikáto)
 = ločeno.
 To (....) je znak za picchettáto
 (piketáto) = vezan staccato.
 To (''''') je znak za picchettáto
 volante = leteči staccato.

